

vexilologie

ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU PŘI OKD PRAHA 3
obsahující odborná pojednání a informace o vlajkách

65

Ing. Jiří Tenora

SLUŽEBNÍ VLAJKA A PRAPOR NĚMECKÉ LIDOVÉ POLICIE

Bezpodmínečná kapitulace německé branné moci dne 8. května 1945 měla za bezprostřední následek - alespoň v sovětském okupačním pásmu - zajetí a odzbrojení vojsk a všech ostatních ozbrojených sil, rozpuštění útvarů a zabavení válečného materiálu a zařízení sloužících ať už jakýmkoliv ozbrojeným složkám, jakož i všech vlajek a praporů.

Osmý květen však nebyl jen dnem kapitulace armády a zániku státu, byl to také den osvobození od fašistické diktatury. Sovětská okupační správa v Německu proto začala už koncem května vytvářet z německých antifašistů pořádkové síly, zpočátku na místní, později i na zemské úrovni. Nejznámější je rozkaz městského velitele Berlína generála Berzarina z 25. května 1945 ukládající městské samosprávě zorganizovat do 1. června 1945 mj. městskou policii a vybavit ji stejnokroji, které se užívaly před rokem 1933. Tento rozkaz je považován za "rodný list" Německé lidové policie (NLP) a den 1. června byl oslavován jako Den NLP (od roku 1954 se tento den slaví 1. července). Obdobné rozkazy byly vydány téměř současně ve všech městech a obcích. Stejnokroje i symboly byly značně různorodé, např. v Sasku chodili zpočátku policisté v šedých civilních oblecích s rudou páskou na levém rukávu (1), jinde byla policejní přílba opatřena narychlo zhotoveným štítkem z hliníku (2), jinde zase byl připevněn na služebním kole plechový štítek s nalakovaným nápisem ПОЛИЦИЯ - POLIZEI (1) apod. V zásadě se však usilovalo o návrat k symbolům, které platily před rokem 1933, což se ovšem v době, kdy chybělo téměř všechno, snadněji stanovilo, než provádělo. Improvizovalo se tedy, jak se dalo.

Skutečností zůstává, že lidová policie byla jedním z prvních projevů vznikající státnosti a státní moci na území dnešní NDR. K ozbrojeným útvarům patří jako samozřejmost i vnější znaky, emblémy symbolizující jejich autoritu, jejich čest a sepětí se státem, který chrání. V daných historických podmínkách tu však ještě žádný stát nebyl, jeho prvky vznikaly po etapách, krok za krokem, ale vždy s velkými ohledy, aby tím nebyla zahrazena cesta vedoucí ke sjednocení Německa. Symboly těchto orgánů (znaky, vlajky, prapory) byly proto většinou zaváděny až následně, beze spěchu.

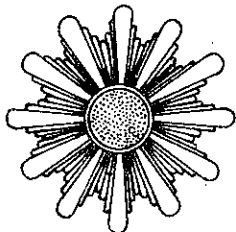
Dlouhou tradici má v německých pořádkových silách tzv. policejní hvězda (Polizei-sterne, nověji Volkspolizei-sterne). Symbol byl vybrán už za císařského Německa. Měl sloužit zvýšení vážnosti četnictva, a proto byla za jeho základ vzata hvězda Řádu černého orla, nejvyššího pruského vyznamenání založeného v r. 1701, současně s prohlášením Pruska za království. V letech 1933-1945 měla policie jiný emblém odvozený z tehdejšího státního znaku. Hvězda změnila v průběhu času několikrát ztvárnění, základ vzoru však zůstal zachován: špičky hvězdy jsou znázorněny delšími a širšími paprsky, mezi něž jsou vloženy paprsky kratší, takže celkové emblém připomíná hvězdu.

Tato hvězda byla postupně zaváděna u zemsky organizovaných policejních sil, přičemž se ustálila praxe umísťovat do jejího středu zemský znak, v Berlíně městský znak, a to buď přímo na hvězdu nebo na terč uprostřed hvězdy. To vše představovalo delší proces, poněvadž ani zemské znaky nebyly obnoveny nebo nově navrhovány současně. Neexistovaly jednotné předpisy, mnohdy tyto emblémy vznikaly čistě operativně, bez písemných příkazů, jejich různorodost je tedy značná. Cípů různě tvarovaných paprsků měly hvězdy 6, 8, většinou 12.

Dne 30. července 1946 byla rozkazem Sovětské vojenské správy v Německu zřízena Německá správa vnitra, která sice neměla příkazovací právo vůči zemím, ale jako centrální orgán sovětského okupačního pásma měla instruktážní, koordinační a kontrolní působnost. Byl to počátek sjednocujícího trendu.

V prosinci 1946 byla zřízena pohraniční policie na zemské úrovni. V souvislosti se strukturálními změnami dostala dne 16. května 1952 název Německá pohraniční policie (NPP, Deutsche Grenzpolizei). Střežila hranici společně se sovětskými ozbrojenými silami, od 1. prosince 1955 pak samostatně.

V březnu 1948 vyšlo 1. číslo časopisu "Die Volkspolizei" (Lidová policie), na jehož obálce byla vyobrazena policejní hvězda s dvanácti kulatě zakončenými paprsky (1). Uprostřed hvězdy byl jen terč vroubený šňůrou a vyplněný neutrálními tečkami, připomínající běžný vzor knoflíků německých uniforem. Vysvětlení je jednoduché: dosud neexistoval žádný německý výsostný symbol. O něm byla řeč až 18. května 1948, kdy Německá lidová rada doporučila barvy budoucí německé republiky: černou, červenou a zlatou (3).

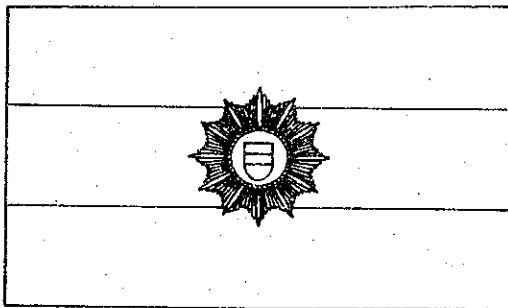
Německá správa vnitra zavedla 14. prosince 1948 pro NLP jednotné stejnozkroje, služební hodnosti a jejich označení. Na čepicích, výložkách a přezkách opasků se objevil nový emblém, který vznikl jako logický závěr skutečnosti, že návrh ústavy NDR sice stanovil barvy republiky, nikoliv však státní znak: uprostřed policejní hvězdy byl umístěn na kruhovém poli půlkulatý ("španělský") štít, dvakrát dělený v barvách NDR.

Od znaků nebylo daleko k vlajkám. Vznikaly jak na zemské, tak i na ústřední úrovni. V této souvislosti tu připome-
nou pouze tři, neboť průzkum všech policejních vlajek, preporů

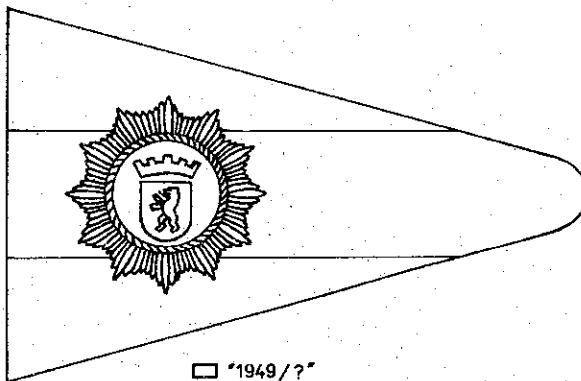
a plamenů z tehdejší doby není pro amatéra prakticky proveditelný.

Pravděpodobně v souvislosti se zavedením jednotných stejnokrojů (a symbolů) byla začátkem r. 1949 zavedena služební vlajka NLP, která současně sloužila jako prapor jejich jednotek. Je to pozoruhodný vexilologický případ ukazující tehdejší improvizaci duchu doby. Na pruzích v barvách NDR byla uprostřed umístěna výše zmíněná stříbrná policejní hvězda o 12 hlavních paprscích s půlkulatým štítem v německých barvách na stříbrném kruhovém poli (1).

Patrně rovněž ze začátku r. 1949 může pocházet praporek pro vozidlo prvního policejního prezidenta Berlína Paula Markgrafa. Je ve tvaru plamence se zakulaceným vlajčím cípem v barvách NDR. Uprostřed je policejní hvězda s městským znakem Berlína (černý medvěd na stříbrném štítě) na kruhovém poli (1). Jak to bývalo v Německu obvyklé, byl umístěn v koženém rámu a před nepohodou chráněn slídou. Na začátek roku 1949 poukazuje datum vystavení jeho služebního průkazu: 31. prosince 1948. Dá se usuzovat, že služební plamen byl zaveden krátce nato.

3-5 □ "1949/51960.05.04-1960.05.31"

□ "1949/?"

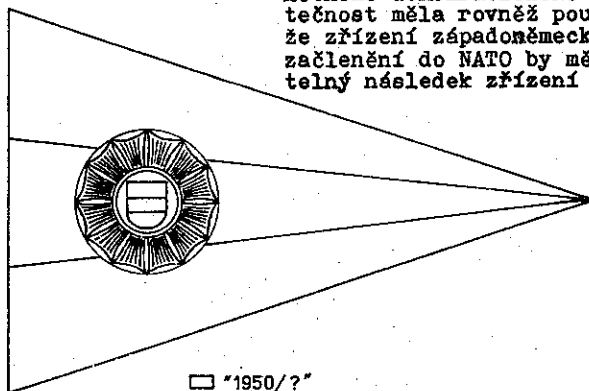
Třetí ukázkou z oné doby je plamen pohraniční policie, datovaný Muzeem německých dějin do roku 1950. Uspořádání barev NDR je dosti neobvyklé, neboť se pruhy sbíhají do vlajčího cípu. Plamen se zřejmě používal při služebním nasazení motocyklů nebo automobilů, poněvadž má rozměry přibližně 25 x 40 cm. Na pohraniční policii ukazuje zelené kruhové pole, na němž policejní hvězda leží, jakož i zelené lemování ústředního stříbrného pole, na němž je vyšíit trojbarevný znak (2). Trochu neobvyklý tvar hvězdy je dán tím, že je vyštížena z látky (šedé) a paprsky jsou naznačeny nitěmi (zelenými).

Při zřízení NDR v říjnu 1949 byla Německá správa vnitra přeměněna na ministerstvo vnitra, pochopitelně s rozšířenou pravomocí. Tato změna politického charakteru se však neodrazila na symbolech NLP.

Určitou zvláštností při vývoji státnosti NDR bylo vytvoření Lidové policie ubytované v kasárnách (Kasernierte Volkspolizei, KVP) v červenci 1952 v souladu s usnesením 2. konference SED o branné politice. Tato policie měla zajišťovat bezpečnost NDR a současně ponechat otevřenou cestu ke zřízení jednotného demokratického státu. Tato skutečnost měla rovněž poukazovat na to, že zřízení západoněmecké armády a její začlenění do NATO by mělo jako nevyhnutelný následek zřízení armády v NDR.

Lidová policie ubytovaná v kasárnách neměla služební vlajku. Jako praporu používaly její jednotky černočervenozlutou vlajku lemovanou zlatým třepením. Zlatá tu byla už jako předzvěst armády, poněvadž policii

přísluší v NDR pro praporové ornamenty stříbrná. Po zřízení Národní lidové armády zanikla tato složka Lidové policie v průběhu roku 1956.

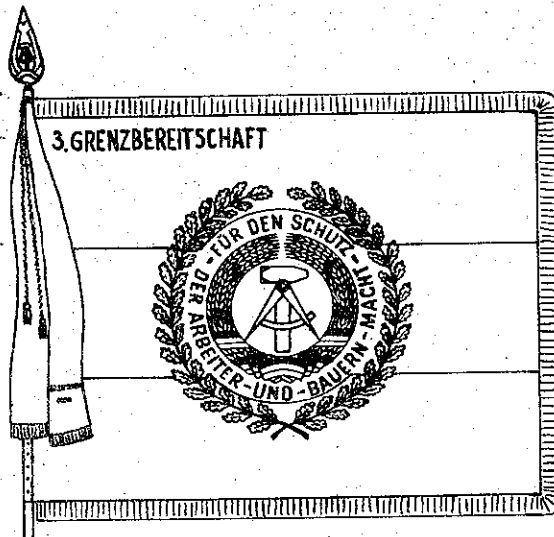
Pro jednotky NPP byly vytvořeny kolem roku 1958 útvarové prapory (Truppenfahnen). V používání byly přibližně do r.1967. Kresba praporu byla zřejmě odvozena od bojové zástavy Národní lidové armády, zavedené 12. dubna 1956:

Poměr šířky praporu k jeho délce byl 3:4. Na třech pruzích v barvách NDR bylo uprostřed položeno červené kruhové pole, na němž ležel státní znak NDR otočen opisem (Za ochranu dělnicko-rolnické moci) - FÜR DEN SCHUTZ DER ARBEITER-UND-BAUERN-MACHT - . Kolem červeného pole byl věnec vytvořený dvěma dubovými ratolestmi, každá o 33 lístcích. Počet neskrýval žádnou symboliku, je však nápadné, že na bojové zástavě lze najít tentýž počet lístků, ale vavřínových. U horního rohu začínal název útvaru. Prapor byl opatřen třásněmi a stuhou. Opis, nápis, věnec a třepení byly stříbrné, stuha zelená, nápis na stuze světle zelený.

Na Stálé historické výstavě ministerstva vnitra je vidět prapor udělený 5. pohraniční brigádě dne 7. listopadu 1962. V Armádním muzeu v Drážďanech je vystaven prapor 3. pohraniční pohotovosti. V katalogu "Prapory - svědci revoluční vojenné

ské historie" (4)
je uveden tento
vysvětlující text:

"Útvarový prapor byl propůjčen 3. pohraniční pohotovosti dne 30. září 1958 tehdejším velitelem NPP generálmajorem Ludwigem. Byl v opatrování útvaru až do jeho rozpuštění dne 20. prosince 1962. Použit byl mj. při příležitosti, při čestné strážní na paměť zesnulého prezidenta NDR Wilhelma Piecka, jakož i při slavnostním vyhodnocení socialistické soutěže za rok 1961. ... Prapor byl předán Armádnímu muzeu NDR v roce 1970."

3:4 □ 1958.09.30/1962.12.20

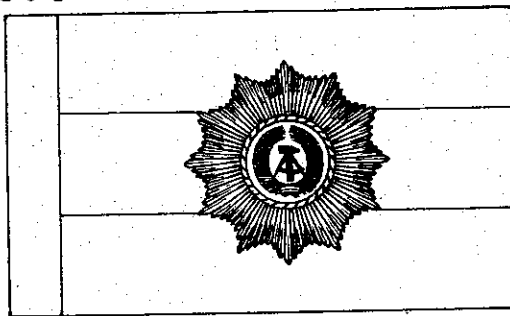
Od roku 1960 je už orientace v datování vexilologických předmětů značně ulehčena tím, že ustanovení o vlajkách a praporech vycházejí ve Sbírce zákonů (GBl.).

Vyhláškou z r. 1960 (5) byla s platností od 1. června 1960 zavedena služební vlajka pro čluny NLP (Dienstflagge der Boote der Deutschen Volkspolizei). Paragraf 2, odst. 2 však bohužel popisuje hvězdu zcela nedostatečným způsobem:

"Služební vlajka pro čluny NLP sestává z barev černé, červené a zlaté a nese na obou stranách uprostřed hvězdu Lidové policie".

Odst. 3 téhož paragrafu zní: "Šířka služební vlajky je k její délce v poměru 3:5. Průměr hvězdy Lidové policie se má k šířce vlajky jako 2 : 3 ."

K vyhlášce není připojeno žádné vyobrazení. Podle ústní informace historického oddělení ministerstva vnitra byl uprostřed policejní hvězdy poprvé umístěn státní znak NDR. Skutečnost, že služební vlajka byla určena pouze pro čluny, svědčí o tom, že na budovách a objektech byla od té doby vyvěšována pouze státní vlajka.

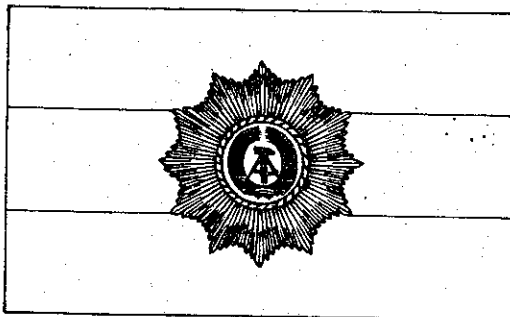

† 3:5 □ 1960.05.04+1960.06.01/1962.01.20+1962.02.01

Toutéž vyhláškou byla zavedena zvláštní služební vlajka pro čluny NPP (Dienstflagge der Boote der Deutschen Grenzpolizei). Měla navíc v žerďové části svislý zelený pruh zabírající 1/10 délky vlajky. Dá se předpokládat, že hvězda byla úměrně posunuta k vlajkové části, aby tak byla uprostřed trikolory a aby vlajka jako celek působila esteticky vyváženě.

Dne 15. září 1961 byla NPP zrušena a jako součást Národní lidové armády byly zřízeny Pohraniční oddíly NLA (Grenztruppen der Nationalen Volksarmee). O jejich vlajkách a zástavách bude pojednáno v příštích článcích.

Výše zmíněná vyhláška platila do 31. ledna 1962. Následujícího dne byla zavedena nová "služební vlajka pro čluny ozbrojených orgánů ministerstva vnitra" (Dienstflagge für Boote der bewaffneten Organe des Ministeriums des Innern). Paragraf 2, odst. 2 ji popisuje přesně (6):

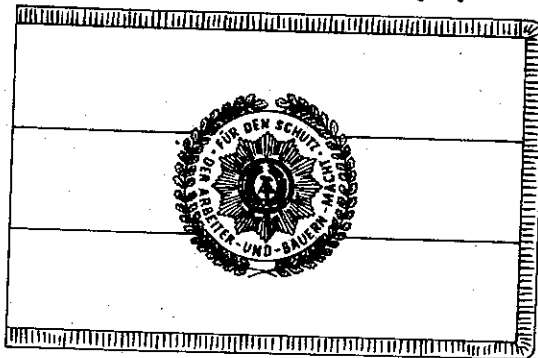
"Na barvách černé, červené a zlaté je uprostřed umístěna hvězda Lidové policie se státním znakem NDR. Šířka služební vlajky se má k délce jako 3:5. Průměr hvězdy se má k šířce vlajky jako 2:3. Průměr státního znaku se má k průměru hvězdy jako 1:3."

†† 3:5 [] § "1960.05.04 + 1960.06.01"

†† 3:5 § "1962.01.20 + 1962.02.01/1973.01.03 + 1973.04.30"

Kromě popisu je vlajka navíc zobrazena v barevné příloze k vyhlášce, takže její tvar je podrobně znám a zřejmě odpovídá přesně vlajce z r. 1960 (7).

V r. 1973 (8) byla tato služební vlajka zrušena a NLP užívá na budovách, jakož i na hlídkových člunech státní vlajku. Současně však byl zaveden prapor. Je popsán v § 8 vlajkového nařízení:

"Prapory služeben a jednotek NLP a orgánů požární ochrany a výkonu trestu ministerstva vnitra (die Fahnen der Dienststellen und Einheiten der Volkspolizei und der Organe Feuerwehr und Strafvollzug des Ministeriums des Innern) odpovídají tvarem a velikostí státní vlajce NDR. Uprostřed praporu je umístěna

3:5 § "1973.01.03 + 1973.05.01"

dvanácticípá policejní hvězda se státním znakem NDR ve středu. Kolem policejní hvězdy stojí slova FÜR DEN SCHUTZ DER ARBEITER-UND-BAUERN-MACHT (Za ochranu dělnickoroľnické moci). Policejní hvězda a opis jsou obklopeny věncem z dubových ratolestí. Horní roh v černém pruhu nese označení služebny nebo jednotky. Policejní hvězda, opis a dubový věnec se mají k šířce praporu jako 3:5. Prapor je opatřen třepením. Policejní hvězda, opis, dubový věnec, označení služebny či jednotky a třepení jsou stříbrné."

V r. 1979 byl prapor potvrzen (8). V textu příslušného paragrafu byla policejní hvězda definována podrobněji: "... policejní hvězda pozůstává ze státního znaku NDR obklopeného dvanácticípým věncem z paprsků." Dále byly upřesněny dvě skutečnosti existující už dávno: k praporu patří i stuha v zelené barvě a prapory propůjčuje ministr vnitra a velitel NLP za vynikající výkony a zásluhy při plnění stanovených úkolů.

Poznámky:

- (1) Exponát Stálé historické výstavy ministerstva vnitra v Berlíně, určené především pro vlastní příslušníky.
- (2) Exponát Stálé výstavy dějin NDR v Muzeu německých dějin v Berlíně.
- (3) Vexilologie č. 57, s. 1159.
- (4) HERMANN, Christian - KRUMSIEG, Klaus - LACHMANN, Manfred: Fahnen - Sachzeugen revolutionärer Militärgeschichte. Dresden, Armeemuseum der DDR 1978, 80 s.
- (5) Anordnung über die Dienstflagge der Boote des Deutschen Grenzpolizei und der Deutschen Volkspolizei ze 4.5.1960, GB1. I č. 36 z 25.6.1960, s. 390, s účinností od 1.června 1960.
- (6) Zweite Durchführungsbestimmung zur Verordnung über die Führung von Dienstflaggen und Dienstwimpeln z 20.1.1962, GB1. II č. 13 z 12.3.1962, s. 116, s účinností od 1.února 1962.
- (7) Verordnung über Flaggen, Fahnen und Dienstwimpel der DDR z 3.1.1973, zvl. tisk č. 751 z 30.4.1973, s. 5, s účinností od 1. května 1973.
- (8) Dtto z 12.7.1979, zvl. tisk č. 1014 z 30.11.1979, s. 6, s účinností od 1.9.1979.

Pavel Pejcha

NÁŠ VEXILOLOGICKÝ KLUB

Již 16. výroční členská schůze našeho klubu se svým rozsahem a pojetím nepodobala žádné z patnácti předchozích. Její podoba začala krystalizovat už v polovině minulého roku po návrhu některých členů klubu, aby plenární schůze završující 15 let existence klubu měla rozsah zcela mimořádný a nikoli nepodobný např. mezinárodním vexilologickým kongresům. Proto všichni členové klubu obdrželi v loňském roce dotazník,

jehož zodpovězení mělo napomoci výboru v rozhodnutí, zda a jak takovouto rozšířenou výroční schůzi uspořádat.

Po převážně kladné odezvě z pléna začala cílevědomá příprava akce, s jakou dosud výbor v dosavadní činnosti neměl zkušenosti. Z původních čtyř možných lokalit pro konání schůze, z toho dvou pražských a dvou mimopražských, nakonec zůstal hotel Vítkov v Praze 3 - Žižkově, který sice není v centru města, přesto je však snadno dosažitelný. Mimopražští vexilologové také výběr hotelu uvítali a opět - což se již stává nemilou tradicí plenárních schůzí - svým počtem převýšili přítomné kolegy z hlavního města. Je vskutku paradoxní, že účast na výroční členské schůzi, jež je jedinou příležitostí setkat se osobně s dalšími sběrateli v průběhu celého roku, činí zřejmě větší potíže obyvatelům Jižního Města nežli např. vexilologům z Východoslovenského kraje!

Když předseda klubu doc. dr. Ludvík Mucha, CSc., v sobotu 14. února 1987 krátce po druhé hodině odpolední zahájil plenární zasedání, bylo již v prezenční listině podepsáno 34 přítomných členů klubu a 2 hosté. Při tradičním vzájemném představování členů výboru a klubu vyšlo najevo, že nejvzdálenějším účastníkem je letos kol. Drahoslav Sivera z Košic. Ve svém úvodním proslovu doc. Mucha připomněl, že právě před 15 lety, přesně 29. ledna 1972, se konala ustavující plenární schůze Vexilologického klubu. Rada z tehdy zakládajících členů klubu je dosud mezi námi, plénum klubu se však za patnáct let rozrostlo téměř pětinašobně, z původních 38 členů na nyníjších téměř dvě stě.

S programem výroční schůze podrobně seznámil účastníky jednatel Pavel Pejcha, který dále přednesl zprávu o činnosti klubu v roce 1986. Hovořil v ní především o vydávání klubového zpravodaje Vexilologie, o tom, že se podařilo zajistit výrobu nové série klubových vlaječek a o stavu členské základny. V závěru zprávy se zmínil o významném přínosu pro československou i světovou vexilologii našeho předčasně zesnulého kolegy a přítele Jaroslava Klementa. Plenární schůze uctila jeho památku minutou ticha.

Jednatel dále předložil plán práce klubu na rok 1987, který byl v následující diskusi, v níž vystoupilo pět členů klubu, doplněn o akci zaměřenou na zjišťování vlajek sportovních organizací a tělovýchovných jednot v Československu, prozatím na úrovni obcí majících statut města. Po diskusi byly zpráva o činnosti i plán práce veřejným hlasováním jednomyslně schváleny.

Ing. Jiřímu Tenorovi, známému autoru ze stránek klubového zpravodaje, byl na návrh výboru za rozsáhlou publikační činnost a významnou úlohu při rozvoji vexilologie udělen Čestný diplom Vexilologického klubu. Diplom předal jmenovanému předseda klubu doc. Mucha, který také krátce přiblížil podíl ing. Tenory při naplňování cílů Vexilologického klubu.

Po krátké přestávce, během níž si účastníci schůze rozebrali brožuru "Co máme vědět o státních symbolech", kterou přítomným věnoval Středočeské krajské kulturní středisko, byla zahájena odborná část výroční schůze. Jejího předsednictví se ujal ing. Josef Česák.

Již tradiční přehled ing. Jaroslava Martykána "Nové vlajky a znaky ve světě v r. 1986" si tak jako v jiných letech podržel plnou pozornost přítomných, kteří kromě popisu vlajek a znaků měli možnost spatřit i pečlivě zhotovená vyobrazení.

Pavel Fojtík přednesl příspěvek "Změny státních symbolů sovětských svazových a autonomních republik po roce 1977", v němž seznámil přítomné se změnami, které přinesla nová ústava SSSR a ústavy svazových a autonomních republik.

Ing. Aleš Brožek sdělil své zkušenosti s bádáním v archívech a studiem v knihovnách a muzeích v příspěvku "K problematice zjišťování městských vlajek v Čechách".

Z poněkud jiného úhlu "legislativního" vexilologa hovořil o městských vlajkách ing. Zdenko Alexy ve svém referátě "Příprava kodifikácie městských zástav a vlajek v Slovenskej socialistickej republike", který vyvolal živý ohlas zejména u českých vexilologů.

Do hravých vod vexilologie s lehčí dávkou humorné nadšázky zavedl posluchače ing. Česák, když upozornil na "Aspirační vlajky a znaky" a vyzval k hledání podobných příkladů, což většina přítomných s chutí učinila a navzájem si své příklady vyvracela.

Blok odborných referátů prvního dne uzavřel ing. Tenora s velmi dobře připraveným příspěvkem "Standardní vexilologická informace vysvětlená na příkladu vlajek NDR", který byl doprovázen ukázkami postupného rozvoje SVI v historickém i regionálním kontextu.

Diskuse k referátům byla velmi bohatá a vystoupila v ní takřka třetina přítomných. Ing. Česák navíc informoval, že s kolektivem připravuje šestiязыčný vexilologický slovník a vyběhl členy klubu ke spolupráci. Několik členů klubu opět uplatnilo požadavek, aby dr. Svoboda přistoupil k reedici svého Vexilologického názvosloví. Diskuse byla zakončena ve 22 hodin, kdy se mimopražští účastníci odebrali do svých hotelových pokojů.

V neděli 15. února bylo jednání druhého dne schůze zahájeno již po osmé hodině ranní. Předsednictví se ujal ing. Tenora, prvním přednášejícím byl ing. Ladislav Hnát, k jehož příspěvku "Všeslovanské barvy" diskutovalo několik přítomných. Ze stejného soudku našel i ing. Tenora svým pojednáním "Ještě jednou k problému barev". Oba referáty byly zajímavým oživením jinak nepřiliš frekventované problematiky.

Zcela ojedinělý nejen v československé, ale i ve světové vexilologii byl referát ing. Petra Exnera "Domácí mikroprojektor ve vexilologii". Vtipné využití obyčejné magnetofonové kazety vlastně může nahradit složitě uspořádanou vexilologickou sbírku na kartotéčních listech. I když nelze předpokládat, že většina členů klubu upustí od dosavadního způsobu uchovávání informací a pořádání sbírek, bylo sdělení ing. Exnera pootevřeným oknem do budoucnosti patrně nepřiliš vzdálené, kdy skutečně každá domácnost bude vybavena mikroprojektorem.

Nevšední bylo i pojednání Miloně Purše "Vexilologie v

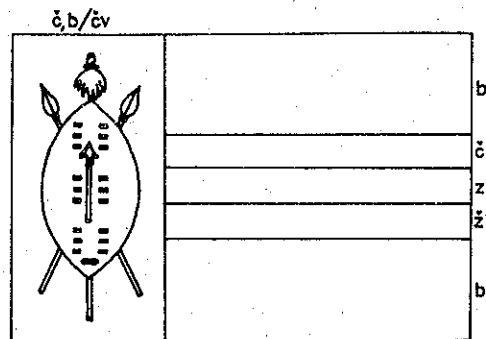
modelářství", jež představilo hraniční obor mezi vexilologií a sběratelstvím figurek vojáků aj., jichž přednášející předvedl několik desítek, vesměs s vlajkami nebo jinými vexiloidy.

Posledním bodem programu bylo promítání diapozitivů ing. Tenory z vexilologických sbírek Armádního muzea v Drážďanech a z málo dostupné brožury Banderas de la Marina de España.

V závěrečné diskusi k celé dvoudenní výroční schůzi vyslovili svůj názor téměř všichni přítomní. Nejvíce pozornosti bylo pochopitelně věnováno hodnocení této "kongresové" podoby plenární schůze a otázce, kdy uspořádat setkání členů klubu v podobném rozsahu. Vzhledem ke značným organizačním obtížím je nemyslitelné konat výroční schůze v takovémto rozsahu každoročně, nejvhodnější je interval 2 - 3 let. Vhodnou příležitostí bude rok 1990 (70. výročí přijetí československé vlajky) a rok 1992 (20 let existence klubu). Také místa konání nemusejí být výhradně v Praze, výbor očekává konkrétní náměty a pomoc z řad členů klubu.

NOVÉ VLAJKY

KWAZULU

Rozhodnutím vlády z 30. května 1984 byla provedena úprava vlajky tohoto jihoafrického bantustanu. Její popis je nyní následující: List vlajky o poměru stran 2 : 3 je rozdělen na pět vodorovných pruhů (3 : 1 : 1 : 1 : 3), bílý, černý, zelený, žlutý a bílý. U žerdi je svislý pruh červené barvy (rumělka), který zaujímá jednu třetinu délky vlajky. V něm je umístěn bílý válečnic-

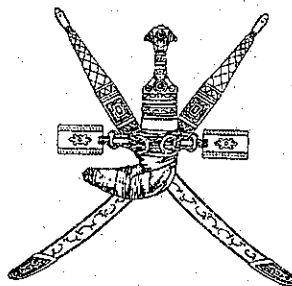
ký zuluský štít s černými otvory ve dvou svislých sloupcích. Mezi nimi je uprostřed položeno kopí, v dolní části štítu je černá skvrna oválného charakteru. Pod štítem jsou zkříženy dvě bílá válečnická kopí (asagaje) a královské žezlo (hůl zakončená nahoře třapcem). Půdoba vlajky byla schválena zákonem č. 7 z r. 1984 o změně kwazulské vlajky (Kwazulu Flag Amendment Act) a zveřejněna v Úředním věstníku Kwazulu 12. 4. 1985. Proti vlajce původní, přijaté 28. 10. 1977, je upravena kresba zuluského štítu. Ten je nyní stejný jako ve státním znaku a je nově podložen asagaji a žezlem. Změnilo se také pořadí barev úzkých vodorovných pruhů, které měly původně obrácené pořadí. Symbolika vlajky zůstala zachována stejná, jak je popsána ve Vexilologii č. 29, s. 464. (Vexillinfo č. 74, s. 41; The Flag Bulletin, 24, 1985, č. 6, s. 191.)

-pf-

OMÁN

K oslavám 15. výročí vlády ománského sultána r. 1985 byly vztyčovány ománské vlajky, na nichž došlo ke změně detailů státního znaku a také k opačné barevné reprodukcii. Čarová kresba znaku je nyní červená na bílém podkladu, a aby byla oddělena od červené barvy vlajky, je nyní znak bíle lemován. Podrobnosti dosud nejsou známy. (The Flag Bulletin, 24, 1985, č. 6 /114/, s. 206 - 208.)

1m

NOVÉ ZNAKY

JIŽNÍ AUSTRÁLIE

Tento členský stát Australského svazu byl od roku 1912 reprezentován ve státním znaku Svazu jeho čtvrtým zlatým polem; erbovním znamením byl místní druh flétnáka (Gymnorhina tibicen leuconota). Roku 1936 bylo toto znamení schváleno jako samostatný znak Jižní Austrálie. V poslední době však tento znak nebyl již považován za zcela vyhovující, a tak 1. 2. 1984 podepsala královna Alžběta nový erbovní diplom, připravený ve spolupráci jihoaustřalského ředitele administrativy J. Hollanda a heraldského krále Pod-

vazku Sira Colina Cola. Blazon zní: V modrém poli na vycházejícím slunci, zobrazeném jako zlatý kotouč, rozkřídlený australský flétnák stojící na větévce gumovníku, vše přirozené barvy. Klenotem na zlaté, modré a červené točnici jsou čtyři větévky Sturtova pouštního hrachu přirozené barvy. Štít stojí na pažitu před dvěma výhonky vinné révy, které z pažitu vyrůstají a obtáčejí tyčky, vše přirozené barvy. Po obou stranách jsou klasy pšenice a ječmene, vpravo jsou volně citrusové plody a vlevo dvě ozubená kola, mezi nimiž leží hornický špičák rovněž přirozené barvy. Na stuze je název SOUTH AUSTRALIA. Náradí a zemědělské plodiny vyjadřují hospodářství země, barvy točenice jsou barvami státu a hrách je jeho národní rostlina. Větévka gumovníku, na níž flétnák sedí, se vždy zobrazovala spíše jako zelenočervená točenice.

JL

Při příležitosti 200. výročí svého založení obdržela kanadská provincie Nový Brunšvik dne 25. 9. 1984 upravený znak. Úprava spočívá v přidání štítonošů, klenotu a pažitů. Nový znak je tedy následující. Ve zlatém štítu pluje na modrých a stříbrných vlnách antická galéra s napjatými plachtami v přírodních barvách. V červené hlavě štítu je zlatý levhart (anglický lev). Na štítu spočívá stříbrná šlechtická přilba se zlatou mříží, s červenou a zlatou točenicí a červenými zlatě podšitými přikryvadly. Na točenicí je korunka z javorových listů s atlantickým lososem nesoucím královskou korunu. Štítonoši jsou dva jelenci viržiništití, zvaní též pasrni (*Odocoileus*

virginianus), v přirozených barvách. Ti mají kolem krků obojky "přátelství" z mušlí navlečených na šňůře, jež užíval indiánský kmen Maliseetů. (Jeden takový náhrdelník z 18. století se prý zachoval dodnes.) Na nich jsou zavěšeny štítky s Union Jackem (u pravého štítonoše), resp. s francouzskými lillemi (u levého). Oba štítonoši stojí na pažitě porostlém místním druhem violky (*Viola cucullata*) a zvláštním druhem kapradí, jež je prý každé jaro pochoutkou gurmánů v N. Brunšviku. V dolní části znaku je na stuze moto **SPEM REDUXIT** (Znovu vzkvátá naděje). Pro úplnost lze uvést, že štít znaku byl N. Brunšviku udělen královským dekretem již 26. 5. 1868; v roce 1966 byla přidána královská koruna a moto. *Viola cucullata* byla přijata v roce 1936 za květinový emblém provincie. (Flagmaster, 1985, č. 47.)

-pf-, JL

VENEZUELA

Venezuelské ministerstvo vnitra publikovalo 13. 6. 1984 novou verzi státního znaku. Olivy na ratolesti, která je na (heraldicky) pravé straně štítu, jsou nyní červené (ne zelené) a šedá barva byla vypuštěna z rohu hojnosti a kresby koní. (The Flag Bulletin, 24, 1985, č. 6/114/, s. 217.) lm

VEXILOLOGIE - zpravodaj Vexilologického klubu při Obvodním kulturním domě v Praze 3, Kalininova ulice č. 53, 130 00 Praha 3. Vychází neperiodicky a je určen p o u z e členům klubu. Toto číslo připravil ing. Aleš Brožek za spolupráce ing. Jaroslava Martykána, doc. dr. Ludvíka Muchy, CSc., a dr. Zbyška Svobody. Výtvarně spolupracoval ing. Michael Kroupa, CSc.

Březen 1987

č. 65